

KIRISH

Mamlakatimiz o'z mustaqilligini qo'lga kiritgandan keyin tarixan qisqa vaqt ichida iqtisodiy ijtimoiy-siyosiy va ma'naviy-ma'rifiy sohalarda juda katta yutuqlar qo'lga kiritildi. Bu yutuqlar Respublikamiz prezidenti I. A. Karimov tomonidan ishlab chiqilgan demokratik jamiyat qurishni o'zida ifoda etishni bozor munosabatlariga asoslangan konstitutsiyaning hayotiyligi bilan bog'liqdir. Bugungi kunda bu konsepsiyalarning to'g'riligini siyosiy arboblardan tomonidan etirof etishi O'zbekistonning obro'-etiborini oshirmoqda. Totalitarizmdan demokratik jamiyatga o'tishning bu o'zbek "modelining o'ziga xos tomonlaridan biri mavjud muammoni hal etishda ajdodlarimiz qoldirgan ulkan ma'naviy merosga xalqimizning o'ziga xo's surf-odatlarini, an'analari qadriyatlariga tayanib va ulardan keng foydalanishga asoslangandir.

Prezidentimiz 1992-yildayoq "Oldin odamlarga moddiy boylik berish, so'ngra ma'naviyat to'g'risida o'ylash kerak, deganlar xaq bo'lmasalar kerak. Ma'naviyat insonning, xalqning, jamiyatning ,davlatning kuch-qudratidir" deb ta'kidlagan edi.

Ana shu ko'rsatmalarga muvofiq ma'naviyatni rivojlantirish mamlakatda amalga oshirilayotgan barcha ishlarga, unga ta'lim davlat siyosati darajasiga ko'tarildi. Xususan Prezidentimizning 1994-yil 23-aprelida Respublikamizda "Ma'naviyat va ma'rifat" jamoatchilik markazini tuzish to'g'risida 1996-yil 9-sentabrda esa "ma'naviyat va ma'rifat" jamoatchilik markazi faoliyatini yanada takomillashtirish va samaradorligini oshirish to'g'risidagi 1999-yil 3-sentabrdagi "Respublika ma'naviyat va ma'rifat kengashini qollab quvvatlash to'g'risida"gi farmonlari va 1998-yil 24-iyulda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Ma'naviyat va ma'rifiy islohatlarni yanada chuqurlashtirish va ularning samaradorligini oshirish chira tadbirlari to'g'risida" maxsus qarori qabul qilindi. Bu xujjatlarga binoan Respublika oiliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi 1997-yilda boshlab barcha oiliy o'quv yurtlarida "Ma'naviyat va ma'rifat to'g'risidagi qaror qabul qilindi. Bu xuj va uning dastlabki o'quv dasturlarini ishlab chiqildi. O'tgan davr ichida ma'lum bir tajribalar to'plandi. Chunki xalqimizning jamiyatning ma'naviyatini ko'tarish va rivojlantirish bugun ham ertaga ham muhim vazifa sifatida qolishi muqarrardir. Prezidentimiz Islom Karimov O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining XIV sessiyasidagi ma'rizasida O'zbekistonning XXI asr arafasida va uning dastlabki yig'inlarida mamlakatimizning rivojlanishi ustivor yo'nalishlarni belgilab berar ekan "Ikkinchi ustivor yo'nalish-jamiyat ma'naviyatini yanada yuksaltirishdan iboratdir. Ma'naviyat haqida gap ketar ekan men avvalo insonni ruhiy pokaish va

yuksalishga da'vat etadigan inson ichki olamini boyitadigan uning iymon-irodasini, etiqodining mustahamlaydigan vijdonning uyg'otadigan qudratli botiniy kuchini tasavvur qilaman" deb ta'kidladi. Haqiqatdan ham ma'naviyat qanchalik yuksak bo'lsa, inson qalbiga joxillik, yovuzlik, xudbinlik, yalqovlik kabi salbiy illatlarga o'rin qolmaydi, uning o'rniga yoshlarimiz ongida vatanparvarlik yaratuvchanlik tuyg'ulari yuksak darajaga ko'tariladi. O'zaro munosabatlarda samimiylilik, mehr oqibat ma'suliyat va boshqa bir qator ijobiy fazilatlar xalqimiz turmush tarzining ajralmas turmush tarzining ajralmas boyligi darajasida yana ham mustahkam olib boraveradi.

MAVZUNI ASOSLASH

MAVZUNI ASOSLASH

Termiziy me'moriy majmui. Hakim Termiziy maqbarasi-Termiziy me'moriy yodgorlik. Majmuasi Abu Abdulloh Muhammad hakim Termiziy nomi bilan bog'lanadi. Termiziy me'moriy majmuasi asrlar davomida bir necha bor qayta qurilgan. Masjid, maqbara, xonakoh, qorixona kabi binolardan iborat bo'lgan. Dastlab ham g'ishtdan xonakoh bunyod etilib, Termiziy shu yerda yashab mudarrislik qilgan. Binodan keng hovlining bir qismi qalin devor to'siq va shim-sharqiy burchagiga unch katta bo'lmagan yerto'lasimon xujra saqlangan. Vaqtlar o'tishi bilan qabr ustiga xonakohning janubi-g'arbiy burchagiga ham g'ishtdan janubga qaratib maqbara bunyod etilgan. Termiziy maqbarasi xalq orasida ulug'lanib avliy qabri, muqaddas ziyoratgoh sifatida e'zozlangan. Keyinchalik maqbaraning sharqiy devoriga tutashtirib kichik korxona va o'g'li al-Hakim Abdulloh maqbarasi, ishmolda unga katta bo'lmagan hovliga qaragan 3 gumbazli ravoqli yo'lak ko'rinishidagi nomozgoh masjidi hamda bir necha qo'simcha xonalar qo'shilgan.

Temuriylar hukmronligi davrida xonakoh baland asos ustiga pishiq g'ishtdan qayta qurildi. Unga tutash bo'lgan xonalar ta'mirlandi. Xonakohning shimoliy va janubiy tomonlariga peshtoq ishlandi. Oddiy va aniq qurilmali xona devorlari ravoq ustunlari "romb" ko'rinishidagi poyustunga tayangan. Hakim Temiziy maqbarasi IX asrda bunyod etilgan xonakoh hujralaridan biri bo'lgan. Xonakoh hovlisining g'arbidagi 3 gumbazli masjid maqbaraga tutash 3 ravoga hovlisiga qaragan. Undagi bo'rtma yozuv spool shakllar o'ziga xos. Masjid ustunlari g'ishtdan bezakli qilib terilgan. Masjiddan ravoq orqali maqbaraga o'tiladi. Maqbara ichi chang o'ymakorligida gilam nusxa bezakda serxashampardozi. Gumbaz osti sharafasiga kufiy hatida Quranning 35-surasi o'yib yozilgan. Xonakoh ichi ham yulduzsimon gruh naqshlar bilan pardozi. Ravoqlaridagi mabadonlariga parjaralar o'rnatilgan. Maqbara ichidagi oq mar-mar sag'ana temuriylar davridagi tosh namunasidir. Sag'ana 3 pog'onali asosi islomiy naqsh va yozuvli xoshiyalar bilan o'rta qismda 3 mehrobiiy tokchani markaziiy qismi muqarnos kosachalar bilan, ikki yonli shamchiroq tasviri bilan bezatilgan. Sag'anadagi yozuvlar Termiziy hayoti va faoliyati tafsiflangan. Kichik maqbarada ham ta'mirlash ishlari olib borilgan. Abdullaxon hukmronligi davrida xozira hududida gumbazli masjid qurilgan. Oldida yengil raboq ustunli ayvon joylashgan. XIX asrda 9 gumbazli masjid o'rniga 4 gumbazli masjid bunyod etilgan. Janubda kiraverishda yana bir maqbara qurilib ravoqli bo'linmalar orqali Termiziy maqbarasi va xonakoh bilan o'zaro bog'langan. Temiziy me'moriy majmuasi 1955-yil 1957-yillarda ilmiy o'rganilib XIV-XV asrlardagi ko'rinishni qayta

tiklandi. 1980-1981-yillar va 2000 2001-yillarda maqbara va xonakoh qayta pardozi. Majmuaning umumiy tarxi 28.0x29.0 m maqbara 5.10x4.70 m.

Termiziy al-Xorazmiy, Hakim Termiziy (to'liq ismi Abu Abdulloh Muhammad ibn Ali ibn Husan ibn Bashir Hakim Termiziy) mashhur musavvir. Termiziyning tarjimai holiga oid ma'lumotlar o'rta asr arab mualliflaridan Tojiddin Subkiy, Hatib Bog'dodiy, Ibn Hajar Askaloniy, Abdurahmon sulaymoniy va boshqalarning o'zi yozgan "Badiiy sha'ni Abu Abdulloh" (Abu Abdulloh ishining boshlanishi) avtobiografik risolasida keltirilgan. Shuningdek Termiziy qabri ustiga o'tnatilgan sag'ana bitiklarda ham uning hayoti haqida ba'zi ma'lumotlar bor. Termiziy yoshlik yillaridayoq o'z yurtida taniqli olimlardan ta'lim olgan. Ilmni takomillashtirish maqsadida sharq mamlakatlarining ko'p shaharlarida, jumladan Balx, Nishopur, Bog'dod, Makka va Madinada bo'ladi. O'sha davrning yirik allomalari bilan ilmiy baxs va munozaralarda ishtirok etadi.

Termiziy qalamiga mansub asarlar ko'p. Misrlik olim shayx Abdulfattox Abdulloh Barakaning dalolat berishicha Termiziy 400 dan ortiq asar yozgan, ulardan 60 ga yaqini bizlargacha yetib kelgan. Ular orasida eng avvalo Muhammad (sav) hadislariga bag'ishlangan "Vanodir al-usul fi ma'rifat axbor Rasul" kitobini aytish kerak. Ushbu asarning 2 qo'lyozma nusxasi Toshkentda mavjud bo'lib, ulardan biri O'zbekiston musulmonlar irodasida, ikkinchisi Abu Rayhon Beruniy nomidagi sharqshunoslik institutida saqlanadi. Allomaning keying yillarda nashr etilgan asarlaridan tasaffuvga oid ikki kitobi "Kitob haqiqat al odamiya" va "Adab uy-Nafis" ni ko'rsatish mumkin.

Termiziy asarlarining aksariyati qo'lyozma holda jahonni yirik shaharlaridagi qo'lyozmalar xazinasida saqlanadi. Jumladan Tarix milliy kutubxonasida quyidagi asarlarning qo'lyozmalari mavjud: "Kitob us Sanat va makosiduxo", "Kitob ul Xajj va asrorixi", "Kitob ul-Ixtiyotod", "Kitob ul-Furuq va man ul-taroduf", "Kitob urus ul-muvahadiyin", "Kitob al-manohiy" kabi asarlari. Domashqdagi "Az-zoxiriya" kutubxonasida 2 ta kitob va 5 ta risolasida bor. Iskandariyaning Maktabat al-Baladiya kutubxonasida 3 ta, London kutubxonasida 5 ta asari saqlanadi. Termiziyning bizgacha yetib kelgan muhim asarlaridan biri "Xatm ul-avliyo" bo'lib unda Termiziyning boylik haqidagi qarashlari keng bayon qilinadi.

"Xatm ul-avliyo" ba'zi faqir va hukmdorlarning keskin e'tiroziga sabab bo'lib, oqibatta Termiziy osha shahri Termizdan chiqib ketib bir muddat Balxda yashagan Uzoq yillar davomida allomaning yo'qolib ketgan asarlari sirasiga xatto ravishda kiritilgan bi asarni Tarix institutlar markazi islomiy madaniyat bo'limining a'zosi Usmon Ismoil Yaxyo 1965-yil Bayrutda nashir etdi. Asar

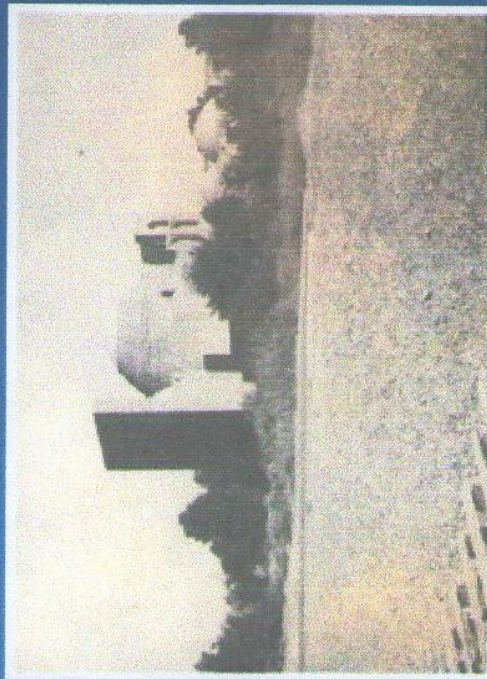
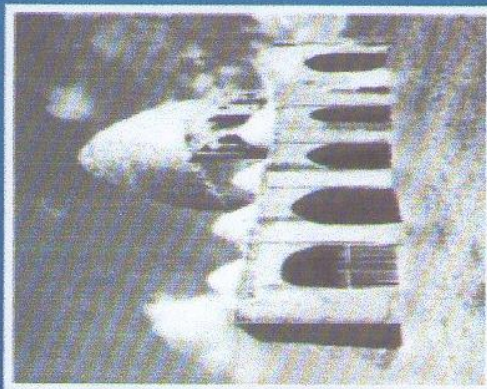
Muqaddima va 29 Fasldan iborat bo'lib unda ko'tarilgan masalalar murt va shayx o'rtasidagi savol javob tarzida bayon qilinadi. Bu kitob musavvir ilmi tarixida Avliyolik masalasini bir marta mukammal bir nazariya va ajoyib maqolalar turkumi shaklida ifoda qilgan nodir manba sifatida alohida ahamiyatga ega. U Termiz va Balx atrofida shakllangan tasavvuf ahli uchun ma'naviy vasiyatnoma yohud ta'lim dasturi sifatida xizmat qiladi. Ilm fanning turli sohalarida mashhur bo'lgani uchun Termiziyning zamondoshlari "Al-Hakim" deb ulug'langan.

MAVZUGA OID FOTOSURATLARI

Ал – Ҳаким ат – Термизий меъморий мажмуаси

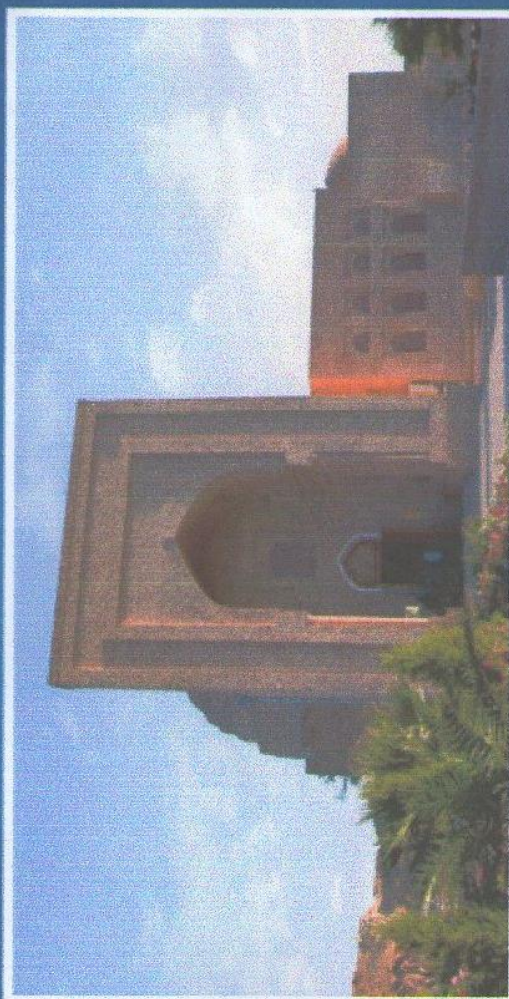
Меъморий мажмуа утмишда

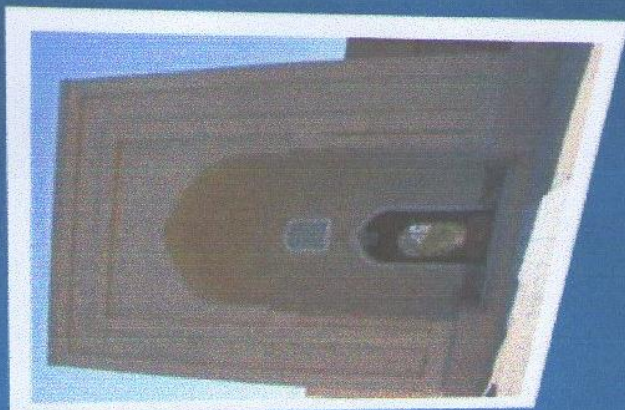
Меъморий мажмуа дарвозаси

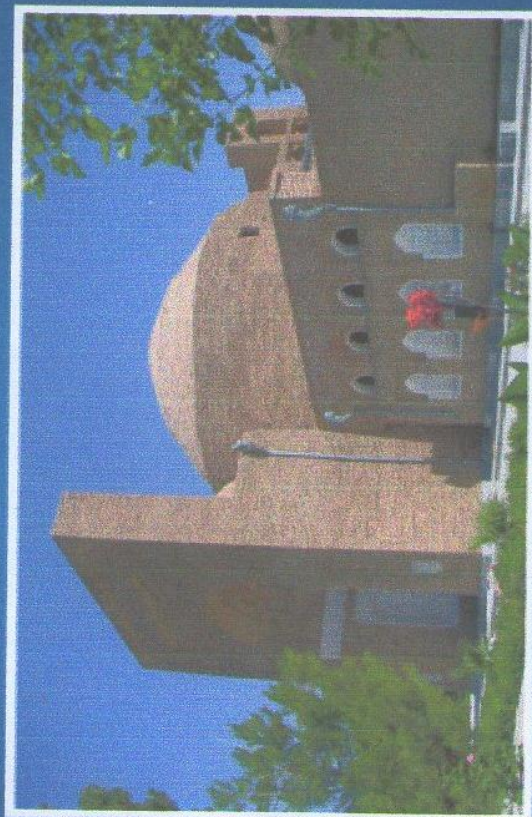
Мажмуанинг олддан куруниши

Мажмӯа пештоги

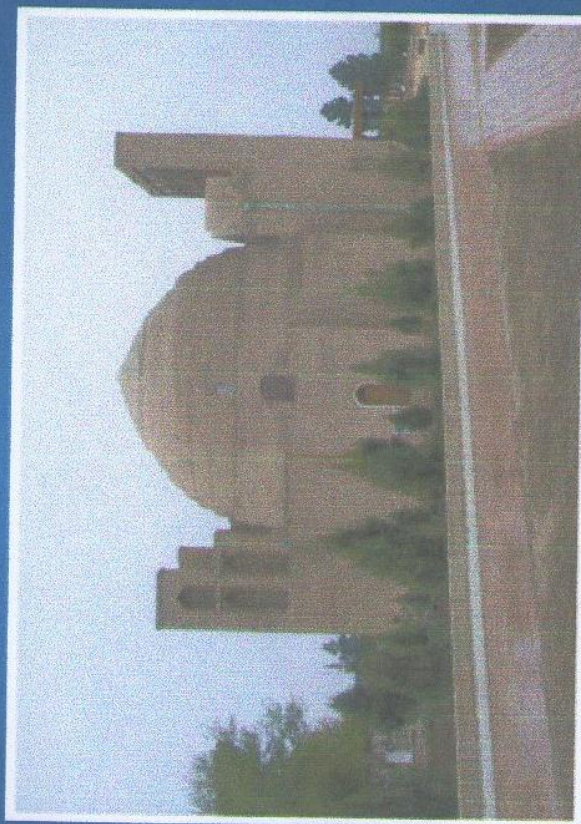
Мажмуанинг олддан куруниши

Мажмуанинг оладдан қурилиши

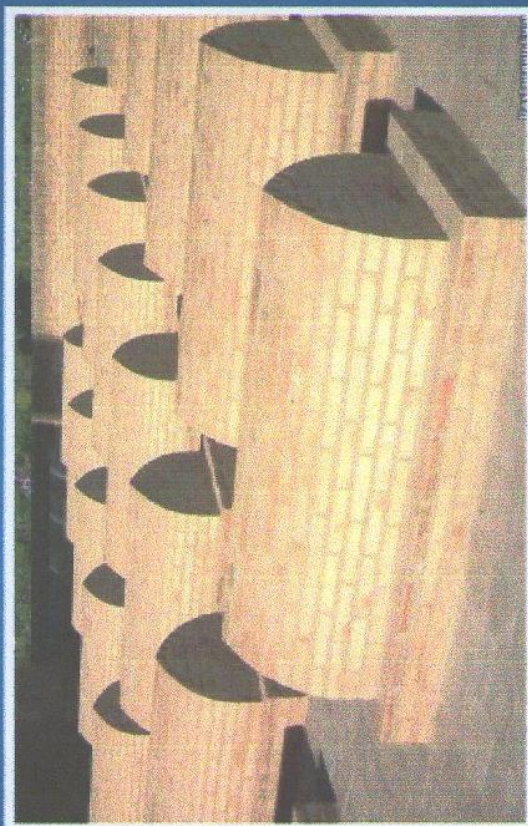
Мажмуанинг ёндаш курилиши

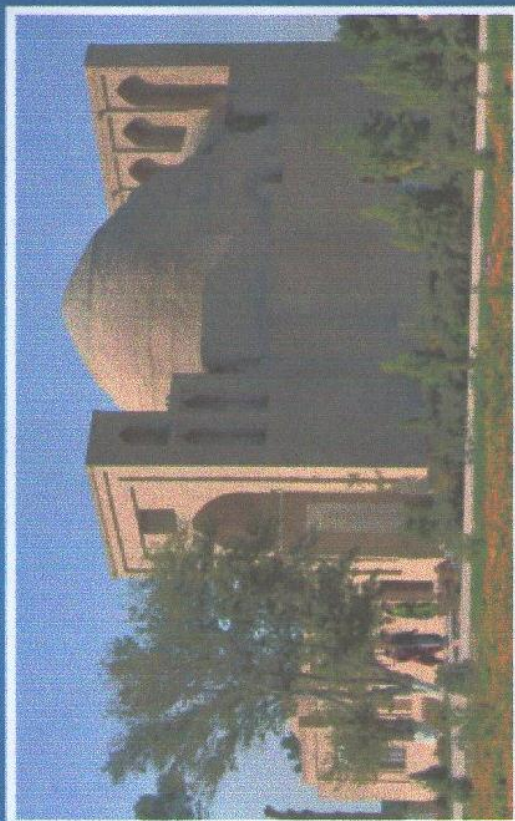
Мажмуанинг олддан куруниши

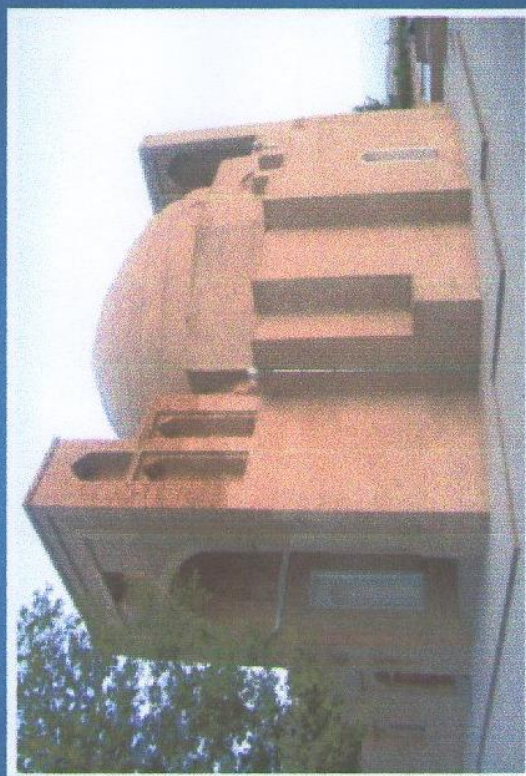
Термизийлар кабртошлари

Мажмуанинг ховлидан қурилиши

Мажмуанинг ховлидан қурилиши

ATROF MUHIT MUXOFAZASI QISMI

ATROF MUHIT MUXOFAZASI

Keyingi davrda fan yutuqlari shundan dalolat beradiki, tabiatdagi barcha jonli organizmlar biosferadagi ekologik muvozanatni muhim ahamiyatga ega ekan. Shuning uchun ham inson o'z xo'jalik faoliyatida hozirgi zararli hisoblangan. Hozirgi davrda dunyo bo'yicha eng xavfli jarayonlardan biri, bu tabiatning kundan-kunga nochorlashib borayotganligidir. Yer yuzidagi ayrim hududlarda tabiiy resurslardan notog'ri foydalanish oqibatida ana shunday muammolar vujudga kelmoqda.

Tabiat muozanatni to'g'ri tushunmaslik natijasida inson o'z yashab turgan muhit tabiiy xolatining o'ta buzulishiga sababchi bo'lmoqda.

Xususan orol atrofida qishloq xo'jaligida yo'l qo'yilgan xatolar dengizning qurishiga olib keldi bu esa o'z novbatida shu viloyatlardagi aholi yashash sharoitlarining yomonlashishiga va xar xil kasallikning kuchayishiga sababchi bo'ldi.

Tabiat bilan jamiyat o'rtasidagi munosabatlarning buzilishi har xil ekologik ziddiyatlarni keltirib, xassaton Amubaryoning quyi qismida xosil qilingan ekologik fojia, ya'ni har xil o'ta zaharli moddalarning dehqonchilikda ishlatilishi, daryo suvlarining to'g'ri foydalanmaslik buzulishi yerlarning ko'plab o'zlashtirilishi to'qayzorlarning yo'qolishi, ko'llarning quritilishi mintaqda ekologik muozanat buzilishiga olib keladi.

Tabiatni muxofaza qilish muammosiga etibor bermaslik yoki uni ikkinchi rejaga surishning o'zi insoniyatni oziq – ovqat mahsulotlari bilan ta'minlash bo'yicha uzoq muddatga tuzulgan rejaning bajarilishiga to'sqinlik qiladi, xuddi shuningdek u sanatni har xil maxsulotlar bilan taminlashni buzadi va oqibatda odamzorning yashashi uchun zarur bo'lgan sharoitning yomonlashishiga olib keladi.

Fan-texnika taraqqiyoti jamiyat va tabiatning o'zaro munosabatida sifat jihatidan yangi bosqichni boshlab berdi. Bu bosqich tabiiy boyliklarni g'oyatda ko'p o'zlashtirish, sayyoramizdagi mavjud resurslardan misli ko'rilmagan darajada foydalanish bilan tavsiflanadi. Fan taxnika taraqqiyoti ilgari muhim bo'lmagan texnik va texnologil vositalari yuzaga texnik va texnologik vositalari yuzaga keltirdi. Inson fan-texnika teraqqiyoti natijasida tabiatga munosabat borasida yangi bosqichga ko'tarildi, natijada u o'ziga ilgari bo'ysunmagan ko'pgina kuchlarni jilovlab oldi.

Fab va texnikaning shiddatli tarqqiyoti, insonning tabiatga ta'sir ko'rsatish doirasi va miqyosining kengayganligi natijasida tabiiy muhitda qator salbiy o'zgarishlar ro'y beradi.

Bunday o'zgarishlar oqibatida hayotning moddiy asoslariga putur yetmoqda, atrof-muhit jamiyat hayot faoliyati uchun yaroqsiz holatga kelib, sayyoramizning tanazzulga uchras xavfi tug'ilmoqda.

Ekologiya muammosi hozirgi kunda "Asr mavzusiga" aylanib, jahon jamoatchiligining diqqat markazida turibdi. Ishlab chiqarish jarayonlari oqibatida atrof muhitning ifloslanishi faqat kelgusi avlodlar uchun emas, balki hozirgi avlod uchun ham ijtimoiy halokat ekanligi yaqqol ko'zga tashlanmoqda. Insonning tabiat boyliklaridan foydalanish imkoniyatlari ko'payib, sanoat ishlab chiqarishning jadal rivojlanib borishi bilan birga, uning tabiatga va atrof muhitga zararli ta'siri ham ortib bormoqda.

Keyingi 100 yil ichida insoniyat energetik boyliklarini 1000 barobar ko'paytiradi, buning oqibatida esa tabiatga jiddiy va uzoqqa cho'ziladigan salbiy ta'sir o'tkazdi. Fan-texnika taraqqiyoti davomida bu ko'rsatkichlar yana ham o'sdi. Rivojlangan mamlakatlarda Tovar va xizmatlarning umumiy hajmi har 15 yilda 2 barovarga ortishi bilan birga atmosfera, suv havzalari, tuproqni bulg'ovchi xo'jalik faoliyati miqdori ham 2 barovarga ko'payib bordi.

"Ekologiya" atamasi yunoncha "oykos" (uy, yashash joyi) va logos (ta'limot, fan) so'zlaridan olingan. Ekologiya mustaqil fan sifatida XIX asrda yuzaga keldi. Ammo uning ekologik deb atalib, umumiy lugatda kirishi faqat oxirgi 10 yillikka to'g'ri keladi.

Ekologiya bu jonli organizmlarning o'zaro munosabatlarini va ularning atrof muhit bilan o'zaro ta'sirini o'rganadigan fandır.

Ekologiya fani fan sifatida o'tgan asrning o'rtalarida shakllangan. Bu davrda kelib fanda yerdagi barcha tirik organizmlarning xilma-xilligi, shakllarining o'ziga xosligi haqida juda ko'plab ma'lumotlar yigilgan edi.

Bugungi kunga kelib ularning tuzilishini va rivojlanishini o'rganib qolmasdan organizmlarning o'zini o'rab olgan muhit bilan o'zaro munosabatlar o'ratsida shakllangan o'zaro ta'sirlarning tahlil qilish dolzarb muammoga aylanib qoldi.

Tabiat, ekologik muvozanat va uni himoya qilish masalasini keying davrda faqatgina fan o'rganib qolmasdan, bu muammoga ko'pchilik davlatlar va xalqaro tashkilotlar har xil yig'ilishga katta etibor qaratishmoqda.

Masalaning ilmiy jihatdan yechimini to'g'ri toppish uchun, yer va unda heyotning paydo bo'lishi, evolyutsiyasi bilan tanishish uchun muhim ahamiyatga egadir. Ko'pchilik olimlarning ko'rsatishlariga qaraganda yer bundan 4,5 mlrd yil ilgari paydo bo'lgan bo'lsa, birinchi jonli organizmlar bundan tahminan 3,5 mlrd yil muqaddam vujudga kelgan, degan tahminlar mavjud.

Shu davrlar ichida dastlabki hujayracha bo'lgan soda organizmlar bir hujayrali geterotrof oganizmlar, taraqqiyotining so'ngi va eng yuksak bosqichida turgan o'simliklar, sut emizuvchi hayvonlar va isnonlar ham tashqi muhit ta'siri hamda aksincha shu organizmlarning tashqi muhitga ko'rsatadigan ta'siri asosida rivojlanib kelgan. Ya'ni tashqi muhitning o'zgarishiga moslasha olgan o'simlik va hayvon induvidlari saqlanib qolgan, urchib rivojlanib, yer sharining ko'pchilik kengliklarini ishg'ol qilib olgan.

Biosferadagi har bir induvidning shakllanishi va rivojiga tashqi muhit ta'sirini aniqlashda suvda, suvda va quriqlikda, quriqlikda yashaydigan hayvonlar ayrim shakllarining gavda tuzilishi misol bo'ladi.

Demak tashqi muhit bilan o'zaro bog'langan va uni ta'sirisiz yer yuzasidagi barcha tirik otganizmlarning hayotini tasavvur etish mumkin emas.

Organizmga ta'sir ko'rsatadigan tashqi muhit ekologik omillar deyiladi. Organizmlar yer yuzasida tarqalishiga va rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi har bir tashqi muhit elementi ekologik omili deyiladi.

Ekologiya omillari 3 guruhga bo'linadi.

1. Abiotik omillar. Bunga iqlim harorat, radioktib nurlar, yorug'lik havo iqlimi, shamol havoning namligi, suvning tuz tarkibi tuproq va relyed kirib hammasi jonsiz tabiatning xususiyatlaridir. Ular jonli organism rivojiga bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsatadi.
2. Biotik omillar. Bular barcha jonli organizmlarning bevosita va bilbosita ta'sir etishni azib turadi. O'z turi yoki boshqa tur vakillari bilan doimiy ravishda bog'lanishda bo'ladi. O'simliklar, hayvonlar mikro organizmlarning o'zaro bog'lanishi bu biosenozlar, populyatsiyalarning mavjudliliga asoslangan. Bu masala bilan sineologiya fani shug'ullanadi.
3. Antropogen omillar. Bunga kishilik jamiyati tomonidan tabiatga bo'lgan ta'sir qiladi. Bu butun tabiatdagi boshqa turlarining ozuqa muhiti sifatini

o'zgartiradi ularning hayotiga ta'sir etadi, kishilik jamiyatining rivojlanishi tarixida ovchilik keyinchalik qishloq xo'jaligi sanoat transport, sayyoramiz tabiatini tubdan o'zgartirib yubordi. Yerdagi hamma jonli organizmlarga inson ta'sirining ahamiyati kuchayib bormoqda.

Hozirgi kunda yer yuzida inson qo'li yetmagan tabiatning biron-bir burchagi qolmadi. Faqat tropic o'rmonlar yuqori tog'li tumanlar. Arktika Antartika, kichik kichik maydonlarga inson qadami yetmagan bo'lishi mumkin. Hozirgi kunning eng dolzarb muommolaridan biri fan texnika yutuqlari asosida aholi orasida ekologik ta'lim tarbiya va madaniyatga oid bilimlarni oshirish yo'li bilan tabiat muxofazasi tezlashtirishning turli choratadbirlarni ishlab chiqishdir. Bu borada mutaxassislar tayyorlashni har xil yo'llar bilan amalga oshirish kerak. Ekologik ta'lim tarbiya bu insonning tabiatga qadam qo'ygan vaqtdan boshlab, butun hayoti davomida tabiatdan ongli ravishda foydalanish, psixologik, axloq odob yuzasidan axlqimizning taibatga nisbatan hurmat e'tibor bilan qaraydigan yaxshi urf odatlar, udumlari asosida yoshlarni tarbiyalash ularda tabiat, uning xilma-xil boyliklariga mehr-muhabbat uyg'otish, tejamkorlikka o'rgatish, tabiiy boyliklarni ko'paytirish, bog'u rog'lar, gulzorlar tashkil qilishga undash ularni qalbida yaxshi xislatlar uyg'otishdan iboratdir. Ekologik ta'lim-tarbiyaning maqsadi inson o'rab turgan tabiiy muhit va uning boyliklarini biladigan tejamkorlik bilan foydalanadigan, saqlaydigan, tabiiy boyligiga boylik, go'zalligiga go'zallik qo'shadigan, ijtimoiy va tabiiy qonunlarni biladigan bilimdon shaxsni yetishtirish va tarbiyalashdan iboratdir.

Ekologik ta'lim-tarbiyani mohiyati, vazifalari va yo'nalishlari. O'zbekiston jumhuriyat rahbariyati tomonidan chiqarilgan ko'p qarorlarda tabiat muxofazasida oid ishlarni kengaytirish va takomillashtirish hamda bu soha bo'yicha mutaxasislarni fan-texnika taraqqiyoti talabiga javob beradigan darajada tayyorlash ko'za tutilgan. Xalq xo'jaligining turli sohalari bo'yicha ma'lumotlar, tajribali ekolog-agroximik, ekolog-entomolog, ekologik-agrobiologik kerak bo'lib, ular ish jarayonida kelib chiqadigan har xil muomolarni yechish borasida ekologik chora-tadbirlarni qo'llab, atrof muhit muxofazasini amalga oshirishlari kerak. Bunday murakkab masalalarni hal qilishda atrof-muhit muxofazasiga oid ekologik ta'lim tarbiya oila, bog'chalar maktablar, o'quv yurtlar oliygohlar va turli korxonalar, tashkilotlar uzluksiz olib borishi kerak. Natijada o'rta oily ma'lumotli mutaxassislar yetishib chiqadi va ular xalq xo'jaligini turli sohalardagi ko'p qirrali mutaxassislar bilan hamjihatlikda qishloq xo'jaligi, turli yo'nalishdagi og'ir va yengil sanoat korxonalari, transport xo'jaliklarida ekologik tozalikka roiya qilgan holda olib boradilar. Atrof muhit muxofazasi fidokorona amalga oshirish borasida, ekologik, ekoogik ma'lumotli mutaxassislar tayyorlashda hamma oliygohlar keng

ko'lamda yangi tayyorlangan rajalari o'quv dasturlari asosida ish olib borishlari kerak. Kelajakda yetishib chiqadigan turli sohadagi ekologlar zamonaviy fanlardan ma'lumot oladilar, fan-texnika yutuqlari bilan tanishadilar. Bog'cha, maktab, korxonalarida ishlab chiqarish tajribasini o'tib, o'zlarining amaliy qobiliyatlarini oshiradilar. Yuqori darajali yosh mutaxassislar bo'lib, tabiat va jamiyat qonunlarini mukammal o'rganib, ularni hayotga tatbiq etib, atrof-muhit muhofazasini ijobiy hal etib, go'zal va ko'rkam tabiat, undagi zilol suv, musaffo havo, toza, tabarruk tuproq, rang barang o'simlik olami boy hayvonot dunyosi bitmas tuganmas yer usti va yer osti boyliklarni kelajak avlodlarga qoldirishga xizmat qiladilar. Xo'jaliklarning ijtimoiy iqtisodiy va ekologik turg'un holda rivojlanishiga asos yaratadilar. Tabiatni sevgan insonlarning har bir qarich yeridan bo'layotgan ijobiy va salbiy o'zgarishlarni sezadi, kuzatadi tabiatga yordam beradi, ya'ni yiqilgan butani tiklaydi, kasal hayvonni davolaydi, iflos suvni tozalashga harakat qiladi, yong'inni o'chiradi va hokazolar. Insonning bunday ijobiy harakatlari uning koinotdagi o'rne va shu yerni muhofaza qilishga qobilligidir. Hozirgi kunda xo'jalikning turli sohalarini rivojlantirish bilan bir qatorda atrof-muhit muxofazasi va tabiiy boyliklardan tejamkorlik bilan foydalanishga oid chuqur bilimli, ekologik foydalanishga oid chuqur bilimli, ekologik ma'lumotga ega yoshlarni o'rta olib bilim dargohlariga tayyorlash va tarbiyalash vaqti keldi.

Ekologik ta'limning nazariy asosi atrof-muhit muhofazasiga oid ta'limni bo'g'cha maktab, katta-kichik o'quv yurtlari, oily o'quv yurtlarida ma'lum o'quv reja va dasturlari asosida olib borish hamda malakali mutaxassislar tayyorlashda iborat. Ekologik ta'lim tarbiyaning asosiy vazifa va maqsadlari insonni tabiat bilan va unda sodir bo'layotgan voqealıklar bilan qiziqtirish, inson tabiat o'rtasidagi muammolarning kelib chiqish sabablarini aniqlash, yechish sabablarini aniqlash, yevhish yo'llari, chora-tadbirlarni toppish yetarli ekologik bilimlarga ega bo'lgan holda atrof-muhit mudofazasini amalga oshirishdir.

Shunday ishlarni etibor berish har bir bog'cha bolasi, maktab o'quvchisi va talabalar o'simliklar qurishi, qushning ucholmasligi, adir yoki to'qayning yonishi, suvning befoyda oqishiga befarq bo'lmaydi. Tabiat, uning jonzotlariga o'zi ichadigan suvga nisbatan joni achishadi, ahvolni yaxshilash uchun ichki intilish tuyg'usi vujudga keladi. Bu esa insondagi yangi biologic kuchdir.

Ekologik ta'lim tarbiyaning asosiy yo'nalishlaridan biri jumhuriyatimizda tabiatni saqlash, uning turli boyliklaridan tejamkorlik bilan foydalanish borasida uzluksiz ekologik ta'limni tashkil qilish va shu sohaga oid umumiy ta'limni bog'chadan tortib turli korxonalarning xizmatchilari, rahbarlari orasida olib borishdan iboratdir.

Ekologik ta'lim tarbiyani O'rta va Oliy o'quv yurtlarida olib borish yo'llari
Ekologik ta'lim tarbiya oily o'quv yurtlarida yangidan tuzilgan o'quv rejalar
maxsus dasturlar va metodik tavsiyalar asosida olib borilishi, bu borada biologic va
nobiologik fanlat o'rtasida doimiy uzviy bog'liqlik asosida darslar o'tilib boriladi.

HAYOT FAOLIYAT XAVFSIZLIGI

HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI VA MEHNAT MUXOFAZASI QISMI

Bitiruv malakaviy ishim “At-Termiziy me’moriy majuasini o’rganish va o’qitish uslubi” mavzusida bo’lib unda loyihaning arxitekturaviy me’moriy va landshaft dizayn yechimi qarab chiqilgan.

Bitiruv malakaviy ishida xavfsizlikni ta’minlash, yong’in va elektr xavfsizligini oshirish, zilzilada va yog’in-sochinlar odamlarni muhofaza qilish chora tadbirlari ko’rib chiqilgan shuning uchun ham birituv malakaviy ishining “Hayot faoliyati xavfsizligi va mehnat muhofazasi bo’limida biz asosiy e’tiborni har qanday joyda ham istalgan vaqtda ham sodir bo’lish ehtimoli bo’lgan tez-tez yuz beradigan yong’in portlash elektr havfsizligi havo xarakatining keskin sabr va ketishi kuchli qor yoki yomg’ir yog’ishi zilzilada ma’lum talablar bajarilgan taqdirda evakuatsiya yo’llari deyiladi yuz bergan favqulotda vaziyatlarning turiga bog’liq ravishda harakatlanish manbayida odamlar tasir etish xavf va odamlar oqimining miqdori o’zgarib boradi bu o’zgarish binolarning mo’ljallanishi odamlar oqimining tarkibi va turiga hamda evakuatsiyaning bosqichiga bog’liq ravishda har xil kechadi.

YONG’INLAR VA YONG’IN XAVFSIZLIGI

Termiz shahri tog’da yaqin hududda joylashgani uchun yong’in tez tez sodir bo’ladi. Yozda esa qurg’onchilik bo’ladi. Shuning uchun yong’in xavfsizligini ko’rib chiqamiz.

Yong’in—insonlar hayoti va sog’lig’iga tahdid soluvchi moddiy va ma’naviy boyliklarni yo’q qiluvchi ofat, nazoratdan chiqib ketgan yonish jarayoni.

Yong’in kelib chiqishi uchun quyidagi uch omilni bir vaqtning o’zida bir joyda bo’lishi yetarlidir.

Ya’ni

-yonuvchi modda (qog’oz, yog’och, texta, neft va uning mahsulotlari)

-yonish manbai (gugurt, uchqun, alanga)

-oksidlanuvchi (kislarod havo).

Yong’inning oldini olish uni o’chirishdan ko’ra osonroqdir.

Evakuatsiya qilish joylari va o’lchamlarini aniqlash talablari.

Zilzila yong'in va suv toshqilari kabi vaziyatlar sodir bo'lgan taqdirda bin ova inshootlarda yashaydigan yoki ishlaydigan aholini muhofaza qilishda katta samaradorlikka ularni evakuatsiya qilishda ishlatiladi. Shuning uchun ham qurilishlarni loyihalashdagi asosiy vazifalarda aholini evakuatsiya qilish yo'llarining rejaviy konstruktiv yechimini ishlab chiqishidir.

Aholini evokuvatsiya qilish deb, nomlanuvchi majburiy harakatlanish o'ziga xos xususiyatlarga ega. Ofat manbaidan xavfsiz joyga harakatlanib odamlarning tashqariga chiqishi, bog'da joylashgan bin ova inshootlarda xonadan xonaga eshik orqali o'tish yo'laklari va kalidorlar bo'ylab yurib, zinapoyalardan tushishga to'g'ri keladi. Bu yo'llar va chiqish joylari va sanitariya gegin talablari hamda tizimlarining ishdan chiqishi suv bosichi kabi ofatlarga qaratamiz.

Evokuatsiya yo'llari bo'yicha bin ova inshootlarda xavfli holat yuzaga kelganda odamlarning bino ichida joylashgan doimiy ish joyida qisqa vaqt ichida tashqariga olib chiqadiga eng qisqa yo'l bilan tashqariga yo'laklar bo'ylab tashlangan yo'laklar bo'ylab kalidorlar, dahliz, zina, xonadagi zina poyalar va maydonchalar, darvozaxonalar chiqish eshiklar va boshqalar kiradi.

O'QUV USLUBIY QISM

PEDAGOG QANDAY BO'LISHI KERAK

Pedagogika o'sib kelayotgan yosh avlodni tarbiyalash to'g'risidagi fandit. Kishilik jamiyati taraqqiy etishi bilan u ham o'sib boradi. Kishilik jamiyati paydo bo'lishi bilan odamlarning mehnat faoliyati protsessida ularning ishlab chiqarish tajribalari mehnat malakalari paydo bo'ldi va ular o'zgarib, orta bordi, ularda turli mehnat qurollarini ishlata bilish ko'nikmalari hosil bo'ladi va bu qurollarni takomillashtirish qobiliyati, nutq va tafakkur o'sib rivojlanib bordi. Keksa avlod mehnat protsessida arttirgan tajribasi asosida o'sib kelayotgan yosh avlodni ham mehnatda ishtirok etishga o'rgatish kerak edi va shunday qildi. Shunday qilib tarbiya kishilik jamiyati praktik ehtiyojining obyektiv zaruriyatidan kelib chiqdi, shu jamiyat bilan birga rivojlana bordi.

Keksa avlod mehnat protsessida arttirgan tajribasi asosida o'sib kelayotgan yosh avlodni ham mehnatda ishtirok etishga o'rgatish kerak edi va shunday qildi. Shunday qilib tarbiya kishilik jamiyati praktik ehtiyojining obyektiv zaruriyatidan kelib chiqdi, shu jamiyat bilan birga rivojlana bordi. Ijtimoiy hayotning turli sohalarida kishilar orttirgan tajribalarning boyib borishi bilan tabiat va ijtimoiy hayot haqidagi bilimlarning ortib borishi bilan mehnatda orttirgan tajribalarni yosh avlodga o'rgatish protsessi ham murakkablashib boradi. Tarbiya mohirlik va shuning o'zini bilishlikni talab etadi. Tarbiyani amalga oshirish protsessini anglash va bu sohadagi tajribalarni o'rganishga ehtiyojlarning tug'ilishi natijasida pedagogika fani yuzaga keladi.

Kishining kasbiy qanchalik murakkab bo'lsa, undan shu qadar yuqori madaniyatli bo'lish talab qilinadi. Pedagog ya'ni o'qituvchilik kasbi ham murakkab kasblardan biridir. Hozirgi zamon o'qituvchi zimmasiga yosh avlodni jismoniy jihatdan pishiq, ruhan tetik, bilimdon, vatanparvarlik, mamlakatimizda demokratik jamiyat qurishning aktiv binokori qilib yetishtirish vazifasi yuklangan. Shuning uchun ham u keng ma'lumotli va yuksak madaniyatli bo'lishi lozim.

O'qituvchi qanchalik ma'lumotli, ishining ko'zini biladigan bo'lsa, o'z malakasini tinmay oshirib borsa uning maktabga va maktabdan tashqari qilinadigan ishlar sohasida erishadigan muvaffaqiyatlari ham shunchalik seunum bo'ladi.

Bunday o'qituvchi o'zi ishlayotgan sinfda puxta uyushtiradi, hali bir o'quvchining psixologik xususiyatlarini istevdod va qobiliyatini darsni o'zlashtirish yoki o'zlashtira olmaslik sabablarni o'qituvchining ichki dunyosi tezda bilib oladi. Bu esa o'sha o'qituvchiga ishlayotgan sinfda bu umuman maktabda ta'lim va tarbiya ishlarning to'g'ri yo'lga qo'yilishiga yordam beradi.

Buning uchun u doimo va xalq maorifiga odabiotlari bilan tanishib boorish, o'zi o'qitadigan predmetni yaxshi bilishi kerak. O'qituvchi sinfda va sinfdan tashqarida o'quvchilar o'rtasida olib boriladigan ta'lim-tarbiya ishida ularni hozirgi zamon masalalari bilan tanishtiradi, ularga yangi kishig, demokratiya sharoitida yashaydigan kishiga xos xislatlarni tarbiyalaydi.

O'qituvchi talabalarni sevishtirish ularga chinakam g'amxo'rlik qilish va ular bilan o'z farzandidek munosabatda bo'lishi kerak. Talabalar mehribon ochiq ko'ngil, o'zini ularga yaqin tutadigan o'qituvchini sevadigan, har bir ishda unga erishishga harakat qiladilar, hatto shunday hislatlarga ega bo'lgan pedagoglardan ba'zilarini umr bo'yi unutmaydilar.

O'qituvchiga xos xususiyatlardan yana biri talabalar bilan bir me'yorda munosabatda bo'lish, lekin ularga nisbatan qat'iy va jiddiy talabchan bo'la olishdir. O'qituvchi talabalar bilan yaqindan munosabatda bo'lish ularga doimo g'amxo'rlik qilish bilan bir vaqtda ularni erkalatib ham yubormasligi kerak.

O'qituvchi o'quvchilarning tabiati taqlidchan bo'lishini ular birinchi navbatda o'z o'qituvchilariga taqlid qilishlarini o'qitmasligi, xos darsda xos darsdan tashqari jamoatchilik to'planadigan yerlarda, o'zini o'qituvchilarga namuna bo'ladigan darajada tuta olishi lozim. Bunga erishish uchun o'z-o'ziga nisbatan talabchan bo'lishi kerak. Bu talabchanlik, avvalo o'ziga haqiqiy o'qituvchiga xos xamma ijobiy xislatlarni singdirishdan iborat bo'lishi lozim.

Maxsus fan o'qitunchisi
Qurbonova Xolidaning
4 soatga muljalangan

“Tasdiqlayman”
o'quv ishlar bo'yicha
direktor o'rinbosari

DARS REJA MATNI

Gurux:_____

Sana:_____

Darsning tartib soni № 4 soatga muljallangan

Darsning mavzusi:

Darsning maqsadi:

Talimiy: Ishlab chiqarish talimi jarayonida talabalarning kasbiy malakalarini shakllantirish

Tarbiyaviy: Talabalarni kasbiy malakalarini shakllantirishda ustoz - shogird an'alariga amal qilishni ko'rsatish.

Rivojlantiruvchi: Talabalarga individual usulda topshiriq berib, ularning ijodiy qobiliyatini o'stirish.

DARS TURI

Dars qilinadigan asosiy usullar:

Darsning jihozlari: Ushbu darsga ta'luqli bo'lgan asbob-uskunalar, materiallar, chizmalar va slaydlar.

DARSNING MAZMUNI

1. Tashkiliy qism: Talbalar bilan salomlashib jurnaldagi ro'yxat bo'yicha yo'qlama qilib chiqish.
2. O'tgan dars mavzusini so'rab, mustahkamlash va talabalar bilimini baholash.
 - a)
 - b)
 - c)
 - d)
3. O'tilgan mavzuga yakun yasash.
4. Yangi mavzuni boshi.
5. O'tilgan yangi mavzu yuzasidan savol javoblar.
6. Uyga vazifa.
7. Darsni yakunlash.

DARSNING BORISHI

REJA:

1. Me'moriy majmualarni o'rganish ketma-ketligida talabalarning kasbiy malakalarini shakllantirish.
2. Yuqorida o'tilgan dars ketma-ketligi jarayonida tafakkuri va darsga qiziqishini oshirib va darsga qiziqishini oshirib rivojlantirish orqali mavzuga oid plakatlar seriyasini yaratish.
3. Eskizlardan foydalanib qog'ozga eskizlarni tushirish.

Ishlab chiqarish kasbiy ta'limi o'sishda maqsad manbalar mustaqil holda ko'satma va tarbiyalarga tayanmasdan kasb-hunar kasbiy harakatlar masjmuasini shakllantirish. Talabalarga kasbiy ta'lim berish mazmuni deganda shunday bilim ko'nikma va malakalar masjmuasi tushuniladiki ularni egallash orqali muayyan kasb va malakaga ega bo'lgan kichik mutaxasis tayyorlash ta'minlanadi. Ishlab chiqarish kasbiy ta'limning asosiy vazifasi bo'lajak malakali kichik mutaxasislarni muayyan yo'nalishi sohasida amaliy faoliyat ko'rsatishga tayyorlashdan ya'ni bilimlarni amaliyotga tadbiq etishga amaliy faoliyat ko'rsatishga o'rgatishga zarur bo'lgan kasbiy ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Shunday qilib ishlab chiqarish kasbiy ta'limning asosiy mohiyati talabalarga tegishli ixtisoslik bo'yicha mehnat jarayonlarini bajarish yo'llari va usullarini o'rganishdan iborat. Respublikamizda amalga oshirilayotgan islohatlar xalqimiz farovo hayot kechirishi va faol ijodiy mehnat qilishi uchun murakkab shart-sharoit yaratishi mintaqamiz va bugun dunyoda ijtimoiy va iqtisodiy siyosiy barqarorlikni ta'minlash maqsadlarini ko'zda tutadi.

“Tasdiqlayman”

Kollej direktori

2013 - 2014 o'quv yiliga mo'ljallangan I-bosqich

“Rangtasvir” guruhi uchun o'qituvchi Qurbonova Xolidaning

“Rangtasvir” fanidan tuzgan yillik ish dasturi

T/r	Bo'lim va mavzularni nomi	Mashg'ulot raqami	Dars o'tilgan kun	Dars soat	Mashg'u lot tipi va turi	Ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar	Mustaqil ish turi. Amaliy laboratoriya tadqiqoti	Uy vazifasi	Adabiy otlar	Fanlar-aro bog'- lanish	Izox
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	Mutaxassislikka kirish	№1	2.04.13	2	Og'zaki amaliy	Rangtasvir oid plakatlar va slydlar	Rangtasvir faniga oid bilim va ko'nikmalarning yozma bayon qilish	Rangtasvir da qo'llanilad igan asbob uskunalar	Xalq amaliy san'ati muzeyi	Umumiy fanlar	
2	Kirish. Amaliy san'at asoslari	№2	14.04.13	2	Og'zaki	Rangtasvir asoslarini isbotlab beruvchi slydlar					
3	Rangtasvir turlari	№3	20.04.13	2	Og'zaki	Rangtasvir turlariga oid rasmlar	Rangtasvir turlarini ish dasturiga yozib borish			adabiyot	
4	Rangtasvirda mazmun va shakl	№4	26.04.13	2	Og'zaki	Rangtasvirda mazmun va shaklga oid bayonnomalar		O'qib kelish		Tarix	
5	Rangtasvir janrlari	№5	2.05.13	2	Og'zaki	Rangtasvir janriga oid materiallar					
6	Rangtasvir san'ati	№6	8.05.13	2	Og'zaki	Rangtasvir san'atiga oid plakatlar	Plakatlarni o'rganish				
7	Rangtasvirda manzara ishlash	№7	14.05.13	2	Og'zaki	Rangtasvir janriga oid slydlar	Plakatlarni o'rganish			Rasm	
8	Dars o'tish xonasida xavfsizlik texnikasi va yong'in xavfsiz	№8	20.05.13	2	Og'zaki va amaliy	Xavfsizlik texnikasi va yong'in xavfsizligiga oid plakatlar	Plakatlarni o'rganish			Fizika ximiya	
9	Rangtasvirda ishlatiladigan asbob uskunalarini saqlash qoidalari	№9	26.05.13	2	Og'zaki	Ma'lum usullardan foydalanish					

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
10	Miniatyura yaratishda ishlatiladigan asbob turlar	№10	1.05.13	2	Og'zaki	Moybo'yoq turlari tasvirlangan slaydlar	Eng sifatli moybo'yoqlarni tanlash	Sifatli moybo'yoqlar		Fizika ximiya	
11	Miniatyura eskizlarini qog'ozga chizish	№11	7.06.13	4	Og'zaki	Natyurmort eskizlari chizilgan plakatlar	Eskizlarga bo'yoq tanlash			Ximiya	
12	Miniatyura chizish haqida tushuncha berish	№12	13.06.13	2	Og'zaki	Natyurmort kompozitsiya tasvirlangan plakat				Kompozitsiya	
13	Tayyor eskizlarni qalamda bajarish	№13	19.06.13	4	Amaliy					Matematika	
14	Qalamda tayyor miniatyuraga rang berish	№14	25.06.13	4	Amaliy	Eskizlardan foydalanish	Eskizni qog'ozga tushurish			Chizmachilik	
15	Taqdimot			50							

Tuzuvchi fan o'qituvchisi:

Qurbonova Xolida

Samarqand viloyat Samarqand
shahar Rangtasvir №_____
guruhi Murabbiysi

“Tasdiqlayman” Kollej
ma’naviyat va ma’rifat ishlari
bo’yicha direktor o’rinbosari

O’qituvchi Qurbonova Xolidaning 2013-2014 o’quv yilida

bajariladigan ma’naviy va ma’rifiy ishlar rejasi

№	Bajariladigan tadbirlar	Bajarish muddati	Izod
1	Avgust	25.08.13	Murabbiy
	Dars sinfxonasini davlat ramslari: Prezident portreti, davlat gerbi, davlat bayrog’I davlat tilini va prezident asarlari bilan jihozlash		
2	Sentabr	1.09.13	Ma’naviyat va ma’rifat bo’yicha director o’rinbosari
	1-sentabr O’zbekiston Respublikasi Mustaqillik kuniga bag’shlangan tadbirda qatnashish		
3	Sentabr	2.09.13	Direktor o’rinbosari
	Bilim yurtidan kelgan talabalarni, bilim yurtining ichki qonun-qoidolari bilan tanishtirish		
4	Oktabr	Doimiy	Murabbiy
	Rangtasvirda ma’moriy manzara janri haqida suhbat		
5	Guruh davomati va o’qish jarayonini tekshirib borish		
6	Oktabr	Doimiy	Tarix o’qituvchisi
	O’zbekiston Respublikasining Davlat ramziy belgilari haqida talabalarga to’liq ma’lumot berish		
7	Dekabr	7.11.13	Murabbiy. Tarix o’qituvchisi
	8-dekabr O’zbekiston Respublikasining “Konstitutsiyasi kuni” mavzusida talabalarga ma’ruza o’qish		
8	Yanvar	25.01.14	Murabbiy
	I-yarim yillik yakuni guruhning umumiy va maxsus fanlardan to’plangan joriy oraliq va yakuniy nazorat rayting ballarini ko’rib chiqib, talabalar bilan birgalikda tahlil qilishi.		

Tuzuvchi fan o’qituvchisi:

Qurbonova Xolida

XULOSA

XULOSA

Hech ikkilanmasdan aytishim mumkin, san'atga bo'lgan qiziqishim meni aynana shu o'quv dargohining "Kasbiy ta'lim" fakulteti "San'at" bo'ldi. Men bundan hech ham pushaymon emasman. Chunki to'rt yillik o'qishim davomida, ustozlardan san'at sirlarini o'rgandim. O'zim uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarga ega bo'ldim.

Albatta buning uchun dekanimiz M. Abduraimov rahbarlik qilayotgan fakultetimiz ustoz va murabbiylardan minnatdorman. Yuqorida ta'kidlab o'tilganidek bizlarning shi darajaga yetishishimizga ustozlarning tinimsiz mehnati yotibdi.

Ana shu tamoyillar asosida ularda bo'lgan hurmat belgisi sifatida rahbarim bilan maslahatlashgan xolda maskur mavzu tanlandi.

Diplom ishini talab darajasida bajarilgan baholi qudrat harakat qildim Albatta diplom ishini baholash hurmatli DAK raisi va komissiya a'zolari sizlarni hukmingizga havola.

So'zimning oxirida yana bir marta ustozlarimga minnatdorlik bildiraman.

Ustozlar qatoriga ota-onamga ham chin yurakdan rahmat aytaman.

ADABIYOTLAR

ADABIYOTLAR

1. “Yangicha ishlash va fikrlash davr talabi”. Toshkent “O’zbekiston” nashriyoti 1997-yil.
2. “San’at” jurnali 1-son 2008-yil.
3. “Barkamol avlod O’zbekiston taraqqiyotining poydevori” Toshkent 1997-yil.
4. X.T. Avliyoqulov “Zamonaviy o’qitish texnologiyalari” Toshkent 2001-yil.
5. O’zbekiston milliy ensiklopediyasi XI – bob.
6. Oripov B. “Tasviriy san’at va uni o’qitish metodikasi”. Toshkent 2005-yil.
7. X. Egamov “Bo’yoqlar bilan ishlash” Toshkent “O’qituvchi” nashriyoti 1981-yil.
8. M. Nabiyeu “Rangshunoslik” Toshkent.
9. Ekologiya asoslari. R. Egamberdiyev.
10. www.ziyo.net. “At – Termiziy”.